

ФОНД
НАУЧНИ
ИЗСЛЕДВАНИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Списание за наука

„Ново знание“

ISSN 2367-4598 (Online)

Академично издателство „Талант“

*Висше училище по агробизнес и развитие на
регионите - Пловдив*

New Knowledge

Journal of Science

ISSN 2367-4598 (Online)

Academic Publishing House „Talent“

*University of Agribusiness and Rural Development -
Bulgaria*

<http://science.uard.bg>

ABOUT THE ECOLOGY OF THE SPIRIT

Lyuben Hristov

University of agribusiness and rural development - Bulgaria

Abstract: Knowing, understanding and interpreting the spirit as a beginning is the first step in the biological development of man. Physical and social changes, subjective aspirations, intuitions and experiences are prerequisites for interpretative guidelines and spirit conceptualization in symbolic forms. In this respect, their multi-faceted sense or emotional load determines the purpose of the work - evoking the natural principles of self-assembling the spirit and critical analysis of the preconditions that pose the problems of its ecology.

Keywords: ecology, spirit, principles.

ЗА ЕКОЛОГИЯТА НА ДУХА

Любен Христов

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив

Резюме: Съзнаването, осмислянето и интерпретирането на духа като начало се полага с първите стъпки на биологичното развитие на човека. Физическите и социалните промени, субективните стремежи, интуиция и преживявания са предпоставки за интерпретативните насоки и концептуализирането на духа в символни форми. В тази връзка многоаспектната им смислова или емоционална натовареност предопределят целта на работата – извеждане на естествените принципи за самоосъществяването на духа и критичен анализ на предпоставките, задаващи проблемите за неговата екологичност.

Ключови думи: екология, дух, принципи.

ВЪВЕДЕНИЕ

Понятието „екология“ възниква в древна Гърция. Интерпретациите му го определят с няколко значения – неизменна чистота на човека, на къщата, святост на дома и храма на Бога. Възприемането на началната смислова определеност се е запазила във времето. В съвременното промените в природната и социалната среда, както и разнообразните действия на човека задават нови съществени проблеми, ориентирани преди всичко към екологията на духа. Актуалността им се валидира с разнородните подходи в отделните духовни традиции. Будистът Тич Хан насочва вниманието си към грижите за Земята. Францисканският монах Ричард Роу извежда на преден план преживяванията и в тази връзка определя и самосъзнаването на света чрез вярата. Автори като Бил Плоткин се стремят да доближат и повторно да свържат човешката душа с душата на света. В цялост екологията на духа пряко или косвено влияе във всички аспекти на живота.

В този смисъл критичният анализ предопределя извеждане на принципите на духа и преди всичко тяхното нарушаване, с което се задава и оконтурява проблемният хоризонт на екологията на духа. При взаимоотношенията на човека в обществената среда се налагат разнообразни зависимости. Разширяването на значимостта на проблемите произтича и от рационалните или несъзнателните действия на човека, влияещи върху естествените преливания и взаимодействия в природата. С еволюционното развитие на човека се налагат и процесите на обективирането на света в символни форми и тяхното свързване в система. Процесът на обективирането се подпомага и опосредства от субективните желания, стремежи, интуиция, приоритетно налагане на идеи и опити за видоизменение на средата, структурни и функционални предизвикателства на социалната среда и др. С всичко това се обособява отделна, самостоятелна част в целостта на духа. За целите на работата, обособеният ареал априорно се възприема и интерпретира като самостоятелна сфера. По същество с нея се разделя целостта на духа на две самостоятелни сфери, които са голяма и малка. Голямата, светлата, съхранява чистотата на духа, а малката е повлияната и преформираната от него действителност. Със съществуването им във времето се формира отношение между тях, носещо признаците на златното сечение. Числовата му стойност носи и следва отношението на златната /божествена/ пропорция – 1,618... При него по-малката или тъмната сфера се отнася към по-голямата или светлата, както последната към цялото. Същественото при това е, че разширяването на малката сфера въздейства на светлата, голяма сфера и в тази връзка се очертават проблемните предпоставки на екологията на духа.

Взаимопроникването между двете сфери естествено функционира като сянката и светлината. При диалогичното им взаимодействие намират израз определящите го принципи – хармония на човека със света, обективиране и систематизиране на света в символни форми, свободна воля и избор, единство на човека със света и божественост. Неадекватното им смислово и преди всичко алогичното натоваване и интерпретиране, търсене на значения в ирационалните отговори, заимствания и приспособяване към чужди духовни откровения или социални модели на света извеждат съществените предизвикателства за екологията на духа – осмисляне на мястото на човека в света и самосъзнаване субективната му автономност. Съществена страна, която разширява проблемния хоризонт на екологичността на духа, са комуникативните смесвания на политическия, моралния, правния, религиозния и културно-философския хоризонти на

пространството. Всичко това се подпомага и е резултат от практическите действия на човека за подчиняване и използване на околната среда.

Първите четири принципа на духа предопределят смислово уплътняване при целеполагащите интерпретации на средата. Петият, божествен принцип, се свързва със съзнаването, преживяването, рационализирането и интерпретирането на вярата в Бог. Алогичните, неестествени аспекти при неговото валидизиране дават възможност за неекологичните прояви на духа.

Разнообразните предизвикателства пред принципите на духа са основа за проявите на неекологичните перспективи. Те имат присъствие във всички аспекти на живота днес.

ПРОЯВЛЕНИЯ НА ДУХА И ЕСТЕСТВЕНИ ПРИНЦИПИ

Проявленията на духа са закодирани в пет естествени принципа. Първият от тях се валидизира с непосредствените изрази при практическото реализиране и осмисляне на хармонията между човека и света. Запазването на баланса между тях, преутвърждава хоризонта на естествената екологичност на духа.

Хармонията е устойчив белег на подходите и действията при взаимодействията на човека и света. Проективният ѝ израз се предопределя от преживяванията, интуицията, вътрешните откровения и опитите за запазване на субективното спокойствие на целостта в живота. Всичко това пряко се съотнася с възприетите прасимволи/образи и дейностни модели/ през първите седем години на човека. С инфилтрирането и съхраняването им на подсъзнателно ниво /К. Юнг, Колективното несъзнавано, С./ те опосредстват динамичното взаимодействие на двете сфери. Отношението на пропорцията, възприело израза на златното сечение, се нарушава от малката сфера. Коагулираните в нея символни форми, алогични предизвикателства или аномални външни обстоятелства са в състояние да въздействат и да нарушат златната пропорция и с това естествената хармония на човека и света.

Разнообразни са взаимоотношенията в социалната среда. Водещите, непосредствените изрази се свързват и съотнасят със самосъзнаването на мястото и автономността на човека в света. Неадекватните им прояви се задават с възприемането и налагането на идеите за подчиненост на другия или афиширане на превъзходство в структурите на заобикалящата го среда. Приоритетното налагане на идеи в социалната среда, реализиране на действия или прояви на дейностни отношения са основа и насоки за неадекватното определяне на мястото и автономността на човека в света.

Възникването на проблемни взаимоотношения в социалната среда са резултат от приобщаването на нови роли и модели, с налагането на идеологеми, влияния върху преживяванията и чувствителността или с опитите за целево канализиране на мисленето. Екологични проблеми възникват и при процесите на смислово смесване или противоречиво интерпретиране на морални норми, правила и др. В определени случаи, дори формално да се подминава това, то мнозина спират или се отказват от търсене и разкриване на пътища за постигане на ново познание.

Съществените аспекти на взаимодействията и взаимоотношенията на човека със социалната среда се формират и под влияние на религиозните вярвания. И ако за човек началните години задават общата му визия за живота, то формираните модели под въздействието на религиозните вярвания оказват съществено влияние през живота му. Хармоничният баланс на взаимоотношенията се нарушава при възприемането, съзнаването или интерпретирането на природни или социални елементи, под влиянието на религиозната догматика и символика. Показателен

пример за това са християнските страни на Източна Европа. При тях естествената хармония се изменя така, че основно присъства само като ново измерение. За православните християни значимостите са свързани с основанията за отбелязване на част от религиозните празници. Така например по-значим празник се възприема и отбелязва Успение на Св. Богородица /смъртта като заспиване/, а не рождението /Рождество на Св. Богородица/ и др. Съществуват и други модели, които с основното си присъствие в православните страни налагат екологичните си предизвикателства пред духа.

Религиозните модели са основа за пряко влияние върху самосъзнаването на силата и автономността на човека. Те съдействат в отношенията към външния свят, субектът да съизмерва и преди всичко да реализира власт над другите. Но ограничените му възможности за влияние или пряко въздействие на света извеждат на преден план неекологичната перспектива на присвояване на Божия власт. Алогичното самоидентифициране с божествена сила намира израз и проявление на носената на подсъзнателно ниво непрероденост на архаичен, на езически модел. Този аспект намира израз в битувалите и битуващи социални модели в част от източните християнски деноминации.

Практически израз в съвременето са действителните опити да се следва естественото състояние на средата, за да се предотвратят трайни изменения в света. Промените, под една или друга форма, се причиняват от човешката дейност. В тази връзка съвременна рефлексия са стремежите и опитите да се запазят в голяма степен ареалите на тропичните гори или се предотврати изчезването на растителни и животински видове и др.

Екологичната насока на духа валидарира и утвърждава живота. Противно на това се разкриват и линиите на неекологичните прояви – на агресивност, незначитане на чуждо мнение, неуважение дойстойнството на човека или крайната форма – проява на самоуправство и др.

Опитите и действията да не се възпрепятства, а да се запази естествената хармония, се компенсират с активирането на принципа на реципрочната негативност /търсене на места, коренно противоположни на мястото на постоянно обитаване/. Примери има от най-разнообразно естество. Но те свидетелствуват преди всичко за търсенията и пътищата за запазването на екологичността на духа.

Обективирането на света в символни форми и систематизирането им за целите на комуникацията, за субективните преживявания, стремежи и откровения определя втория естествен принцип на духа. В същността си чрез тези процеси се полагат и очертават фундаменталната същност и перспективите за развитието на културата. Алогичните въздействия, предопределени от типа мислене, активизиране на отрицателни емоции или неадекватно самоопределяне значимостта на субекта, задават екологичните предизвикателства.

Разнообразието на средата, субективните стремежи, преживяванията, интуитивните нагласи, дълбоките откровения, потребностите за комуникация и необходимостите на живота са основа за насоките и аспектите на обективирането на духа.

Формираните в началото абстрактни символни форми функционално задават основополагащите насоки на концептуализирането и систематизирането им. Тяхното последващо натоварване с идеи, определени енергийни нива или свързване в системи дава възможност за детайлизирането на нови функции. Това пряко се свързва и произтича с разнообразните аспекти на мисленето – митологично, религиозно, научно и др. При обективирането на света в символни форми се

постигат и самосъзнават нови хоризонти, определящи същностния процес на културата.

Обективирането на духа в символни форми пряко се свързва с условията и ценностното осмисляне на живота. Съществен аспект и импулс за това се явява творческата енергия на човека, задаваща и формираща различните произведения на изкуството. Смесовото натоварване на символните форми са основа за разширяването на различни начини, често и противоречиви на разбираня и визия на човека за света.

При техническото използване на символните форми, в контекст на свързването им в система, се дефинира нова реалност. Това дава възможност с действията си човекът да потърси отговори или наложи способности за улеснения. Често това се използва и за самоопределяне на субективната значимост в универсалността на света. Разширяването на техническото използване на символните форми често води дори до взаимоизключващи се съждения. С непрекъснато увеличаване на съотнасянето им се реализира и процес на загубване на първоначалната смислова значимост на част от създадени символни форми. Всичко това води до видоизменяне на натовареността на малката сфера в пропорцията на златното сечение. Процесът за преминаване на прага за нарушаването на отношението малка – голяма сфера се подпомага и с периодичното възвръщане към архаичните социални модели, в опитите за търсене на идеалния универсум.

Свързването на символните форми с определени енергийни нива са определяща функция в съвременето. Пример за това е създадената дуалистична броична система $-1 +1/$. Тя е концептуализирана 5 хил. г. пр. Хр. в междуречието на реките Тигър и Ефрат. В съвременето натоваването на тази символика с определени степени на енергия е основа за функционирането на компютрите.

Разнообразието и функционалността на интерпретациите на символните форми са съществен аспект за постигане и съзнаване на субективната свобода. С тях се разширяват пластове на културата. Многообразието на природната и социална среда предопределят обективирането им като безкраен процес. Това, от своя страна, преутвърждава постигането на субективната свобода, съзнаването автономността на човека като основни хоризонти на културата.

Малката сфера на златната пропорция генерира смисловата си натоваеност от ирационалните субективни стремежи, илюзорно самоопределяне и др. С голямото увеличаване на обема ѝ се канализират пътищата към чистата сфера. При това влиянията на малката сфера предопределят и неекологичните прояви.

Единството на човека със света е третият принцип на духа. Потребностите на живота и формирането на нови отношения в социалната среда формират дистанции между човека и заобикалящата го действителност. Неологичните му проявления са непосредствен отговор на нарушеното единство.

Единството на човека и света перманентно се актуализира. Причина за това са променящите се физически и социални условия на средата. Те са основните предизвикателства пред естественото състояние на духа.

Възприемането на взаимозависимостта на човека със света смислово се уплътнява в най-различни аспекти. Неразривната връзка между тях и произтичащите от това интерпретативни насоки имат съществено присъствие в преиндустриалната революция. През дълготрайния период на доиндустриалната революция се преутвърждава единството човек – свят като естествено състояние.

Непосредствен израз на възприемането и интерпретирането на естествената взаимозависимост на човека със света е предадено в писмото на индианския вожд

Сиатъл до Франклин Пиарс /1853-1857/, президента на САЩ. В него се отбелязва: „ние сме част от земята и тя е част от нас...“, „планиските скалисти върхове, зелената трева от прериите, топлината на мустанга и човека принадлежат на една фамилия“, и още „ние благоговеем пред нашите гори, дърветата и реките са наши братя“. „Равновесието на разума“ се дефинира като единство на човека със света.

Съпротивата срещу налагащото се еднообразие и монотонност в индустриалните общества става основа за създаването на нови социални модели. Те са съществените предпоставки за установяването на дистанцията на човека със света. Наред с това съвместният живот в една среда налага парадигмата на отчуждението. Това е забелязано и дефинирано от древно-азиатските мислители. Съпротивата срещу нарушената цялост и нейното преодоляване те определят и насочват към самия субект. С афиширания от тях подход – без да се напуска стаята, е възможно да се опознае и съпреживее единството на света, ако човекът се насочи към дълбочината на вътрешната си същност.

В съвременното стремежът за запазване на единството намира израз в различни рефлексии. Разрушеното единство с формираната дистанция след индустриалната революция и формираните нов начин на живот и взаимоотношения намират израз при много мислители. Жан Жак Русо директно се обръща към хората: – „Да се завърнем към природата!“; „Да се живее по естествените правила!“ и др.

Свободната воля и свободният избор определят четвъртия принцип на естественото състояние и практическата реализация на духа. Екологичната перспектива при него се допълва в аспект на самосъзнаването на автономността на човека.

Свободната воля и свободният избор са основен принцип на духа. Присъствието му се актуализира от субективните желания, стремежи, преживявания, включително в аспект на дълбоки откровения. При това опитите за избягване на противодействията и противоречията с околната среда налагат обикновено перспективата на екологичността на духа.

Социалните модели канализират възможностите и спомагат унифицирането на средата. Естествена рефлексия на това са свободната воля и свободният му избор.

Образно принципът може да се представи с полет на птица. Когато приближава ятото, тя се включва в него, следва неговия полет, а след това продължава самостоятелно свободния си полет.

Трудно, а често и невъзможно е да се стъпва в крак с другите. Въз основа на това непосредствените проявления на принципа намират израз при творческите личности. Чрез свободната воля и избор те разкриват нови хоризонти пред човека. Свободната воля и избор имат най-голяма реализация в творческия процес.

Налагането на нови идеи е непосредствен израз на свободната воля и избор. Априорната им употреба често използва аксиомата или принципа на пробата и грешката. Възприемането на новите идеологии като крайно решение в определен период предопределя саможертвата или необмислена жертва. В тази връзка принципът присъства при възприемането на нови радикални възгледи от други религии или политически послания.

Божественост – петият естествен принцип на духа

Вярата в Бога смислово уплътнява и реализира принципа. Тя се възприема и интерпретира като основен импулс на живота, формиращ отношенията на човека със света и другите. Божествеността е същественният, естествен принцип на духа.

Чрез религиозното вяране се възприемат и интерпретират въпросите за живота и смъртта. Божествеността има проективен израз като доближаване, следване, преживяване, примирение и дори саможертва за преутвърждаване на вярата. С принципа се преекспонира естествената универсалност на света. Чрез него се определя по нов начин смисълът на живота и смъртта. В тази връзка посочената хармония, обективизиране на света, единство на човека със заобикалящия го свят, свободна воля и избор дообогатяват и разширяват основанията си.

Вярата в съществуването на Бога и нейното съвместно съблюдаване предопределя възгледите за света и формирането на жизненото поведение. Тя е чувство за обвързаност, за зависимост, за обет към тайнствена сила, която дава опора за лично изразяване. Външните прегради пред дълбочината на чувствата, аспектите на преживяванията и възпрепятстването на дълбоките откровения са прегради пред екологичността му.

Светостта на живота, неговото съществуване и запазването му в света смислово утвърждават принципа на божествеността. Във връзка с това значимостта му се свързва с наблюдаване и следване на естествените преливания, прониквания и взаимодействия в природата. С принципа се валидаризират насоки за възприемане, приспособяване и следване на установените социални модели и в тази връзка запазване на определени традиционни особености.

Предизвикателствата при отдалечаване от Бога или взаимстване на ролята му застават обикновено пред екологията на духа. Наред с това вмешателства, нарушаващи субективните откровения, възпрепятстващи нормалното протичане на живота или изкуствено създаваните прегради пред самосъзнаването на автономността, предопределят валидаризирането на неекологични аспекти.

Смъртта и нейното преодоляване имат съществено присъствие и значимост в принципа. Християнското възкресение е основата за нейното превъзможване. С възкресението се преосмисля и продължава животът с други средства.

Истината и любовта се възприемат и интерпретират през призмата на вярата в Бога. С тях се разширява и оконтурява ареалът на проявленията на духа между началото и края.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Извеждането и критичният анализ на естествените принципи на духа се налага от съвременните проблеми на обществената и природната среда и свързаните с това предизвикателства пред човека. Неекологичните прояви са резултат от нарушаването на определящите го основания, чрез видоизменението на баланса и съотношението между малката и голяма сфера на духа. Възникващата с биологичното развитие на човека малка сфера, коагулирала с времето множества от символни форми или алогични субективни реакции на социалната и природната среда. В тази връзка се оконтурява проблемният хоризонт на екологията на духа. Възможностите за ограничаването на възникващите проблеми предопределят насоките за съвременните решения за екологизма.

ЛИТЕРАТУРА

1. Юнг, К. Колективното несъзнавано, С. 2003.
2. Ecology of the Spirit Community, www.ecologyofthespirit.com/_ecocom/ecocom.htm